

บทคัดย่อ

- รหัสโครงการ :** ABTC/SSPNT/00006
- ชื่อโครงการ :** รูปแบบการจัดการเส้นทางนำเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อการเรียนรู้และเชื่อมโยง
ในอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และเขตห้ามล่าสัตว์ป่า
5 จังหวัดในภาคใต้ นครศรีธรรมราช พัทลุง ตรัง สตูล สงขลา
- ชื่อนักวิจัย :** 1. สุจิตราภรณ์ จุสปาโล
2. ชัยรัตน์ จุสปาโล
มหาวิทยาลัยหาดใหญ่
- E-mail Address :** su_palo@hotmail.com
- ระยะเวลาโครงการ :** 1 มกราคม 2551 - 31 ธันวาคม 2551

การศึกษานี้วิจัยเรื่องรูปแบบการจัดการเส้นทางนำเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อการเรียนรู้และเชื่อมโยง
ในอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และเขตห้ามล่าสัตว์ป่า 5 จังหวัดในภาคใต้
นครศรีธรรมราช พัทลุง ตรัง สตูล สงขลา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารและจัดการ
การท่องเที่ยวเชิงนิเวศของอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และเขตห้ามล่าสัตว์ป่า
5 จังหวัดในภาคใต้ นครศรีธรรมราช พัทลุง ตรัง สตูล สงขลา เพื่อศึกษาวิเคราะห์ จุดเด่น จุดด้อย
โอกาส และภาวะคุกคามของอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าและเขตห้ามล่าสัตว์ป่า 5
จังหวัดใน ภาคใต้ นครศรีธรรมราช พัทลุง ตรัง สตูล สงขลา เพื่อกำหนดเส้นทางและปฏิทินการ
ท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และเขตห้ามล่าสัตว์ป่า 5 จังหวัดใน
ภาคใต้ เพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า
และเขตห้ามล่าสัตว์ป่า 5 จังหวัดในภาคใต้ ให้แก่นักท่องเที่ยว โดยใช้วิธีการศึกษาจากการรวบรวม
ข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ ซึ่งข้อมูลปฐมภูมิได้จากการสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม การประชุม
ระดมความคิดเห็นจากเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าและเขตห้ามล่าสัตว์ป่า
บุคคลจากภาคธุรกิจการท่องเที่ยว ผู้นำชุมชน ประชาชนในท้องถิ่น และการตอบแบบสอบถาม
จากนักท่องเที่ยว จำนวน 422 ชุด ในอุทยานแห่งชาติเขาหลวง จังหวัดนครศรีธรรมราช อุทยาน
แห่งชาติตะรุเตา (เกาะอาดัง) จังหวัดสตูล อุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม จังหวัดตรัง เขตรักษา
พันธุ์สัตว์ป่าน้ำตกโตนงาช้าง จังหวัดสงขลา และเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย จังหวัดพัทลุง
ส่วนข้อมูลทุติยภูมิศึกษาและวิเคราะห์จากการเอกสารต่าง ๆ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้

โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติร้อยละและกราฟฟิค ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการศึกษาพบว่า

การบริหารและการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และเขตห้ามล่าสัตว์ป่าในพื้นที่ศึกษา 5 แห่งมีแนวปฏิบัติที่ใกล้เคียงกันเนื่องจากได้รับแนวนโยบาย ภาวะเบียบและการปฏิบัติต่อนักท่องเที่ยวที่มอบหมายจากกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช ส่วนเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และเขตห้ามล่าสัตว์ป่า ทั้ง 2 แห่ง มีแนวนโยบายภาวะเบียบและการปฏิบัติต่อนักท่องเที่ยวที่เข้มงวดด้วยการป้องกันและปราบปรามมากกว่าการดูแลนักท่องเที่ยว ส่วนข้อมูลด้านจุดเด่น จุดด้อย โอกาส และภาวะคุกคาม ของอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และเขตห้ามล่าสัตว์ป่า ทั้ง 5 แห่ง มีสภาพที่แตกต่างกันตามเอกลักษณ์ ความโดดเด่นของทรัพยากรธรรมชาติแต่ละแหล่งซึ่งส่งผลต่อสภาพความพร้อมในการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยว นั้น ส่วนการกำหนดเส้นทางและปฏิทินการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และเขตห้ามล่าสัตว์ป่า ทั้ง 5 แห่ง พบว่าเส้นทางนำเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อการเรียนรู้และเชื่อมโยงที่เหมาะสมส่งผลต่อการเรียนรู้จำนวน 31 เส้นทาง โดยแบ่งเป็นเส้นทางศึกษาธรรมชาติคีรีวง-เขาหลวง จังหวัดนครศรีธรรมราช 4 เส้นทาง เกาะอาดัง อุทยานแห่งชาติตะรุเตา จังหวัดสตูล 5 เส้นทาง อุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม จังหวัดตรัง 7 เส้นทาง เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าน้ำตกโตนงาช้าง จังหวัดสงขลา 9 เส้นทาง และเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย จังหวัดพัทลุง 6 เส้นทางโดยมีปฏิทินการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต ประเพณี วัฒนธรรม และเทศกาลท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกิจกรรมการท่องเที่ยวตลอด 12 เดือน ซึ่งเส้นทางศึกษาธรรมชาติคีรีวง-เขาหลวง กิจกรรมที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ควรเป็นกิจกรรมการเดินป่าเขาหลวง ใช้ระยะเวลาในการท่องเที่ยว 3 วัน 2 คืน ช่วงเวลาที่เหมาะสมระหว่างเดือนมกราคม-มิถุนายน เส้นทางเกาะอาดัง อุทยานแห่งชาติตะรุเตา กิจกรรมที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ควรเป็นกิจกรรมการเดินป่าศึกษาธรรมชาติ กิจกรรมตกปลา ดำน้ำดูปะการัง ศึกษาชีวิตสัตว์ทะเล ช่วงเวลาที่เหมาะสมระหว่างเดือนพฤศจิกายน-พฤษภาคม เส้นทางอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม กิจกรรมที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ควรเป็นกิจกรรมการศึกษาป่าชายเลน ป่าชายหาด ภูเขาทะเล ปะการัง และพะยูน ช่วงเวลาที่เหมาะสมระหว่างเดือนพฤศจิกายน-พฤษภาคม เส้นทางเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าน้ำตกโตนงาช้าง กิจกรรมที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ควรเป็นกิจกรรมการเดินป่า สามารถศึกษาได้ตลอดปี แต่ในฤดูฝนควรระมัดระวังภัยธรรมชาติ และเส้นทางเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย กิจกรรมที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ควรเป็นกิจกรรมศึกษาพรรณไม้ น้ำทะเลน้อย ศึกษานกในทะเลน้อย และสามารถศึกษาได้ตลอดปี แต่ในฤดูฝนควรระมัดระวังภัยธรรมชาติ

คำหลัก : การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เส้นทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อุทยานแห่งชาติ
เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตห้ามล่าสัตว์ป่า

Abstract

Project Code: ABTC/SSPNT/00006

Project Title: Model of Learning Route Management of Wildlife Conservation and Prohibited Wildlife Hunting Areas in Five Provinces of the South, Nakhon Si Thammarat, Pattalung, Trang Satun and Songkhla

Investigators: Jussapalo S. , Jussapalo C.
Hatyai University

Project Duration: 1 January 2008 - 31 December 2008

The objectives of this research were to study administrative and eco-tourism management in those areas; to study and analyze the strengths, weaknesses and threats in those places in order to determine and map routes and make eco-tourism calendars of those areas; and to establish eco-tourist learning process in those areas by using methods of studies, primary and secondary data collection.

The primary data was collected from interviews, group discussion and brainstorming sessions with national park authorities at wildlife conservation areas and prohibited wildlife hunting areas, some people from business sector, community leaders, and from people in those localities. Additional data was collected from 422 questionnaires returned from tourists who came to Khoa Loung National Park in Nakhon Si Thammarat province, Tarutao National Park (Adang Island) in Satun Province, Chao Mai National Park in Trang Province, and Ton Nga Chang Waterfall, the Wildlife Conservation Area in Songkhla, and Thale Noi Prohibited Wildlife Hunting Areas in Pattalung. Secondary data was taken from document analysis, the program SPSS, percentile and graphics were used in quantitative analysis, whereas the analysis of contents was done for qualitative data.

The research findings were as follows:

Administrative and eco-tourism management in wildlife conservation areas and prohibited wildlife hunting areas in all five areas had similar practices due to the same

policy on rules and regulations in treating tourists that were assigned by The National Park Department, Flora and Fauna Division. But both wildlife preservation areas and prohibited wildlife hunting areas have strict policy on rules and regulations in treating tourists by preventing and suppressing them more than looking after them.

Strengths, weaknesses, opportunities and threats to National Parks, wildlife conservation areas and to all the five places of prohibited wildlife hunting areas were different according to their unique, outstanding natural resources in each place that affect the readiness condition in administration and management of those tourist attractions. Whereas deciding on the routes and eco-tourism calendars in those areas found twenty-nine educational eco-tourism routes with proper connection access that affects eco-tourism learning as follows: Kiriwong-Khoa Loung National Park was divided into four nature-study routes. Adang Island, Tarutao National park had three routes. Chao Mai National Park had seven routes, Ton Nga Chang Wildlife Conservation had nine routes and Tale Noi Prohibited Wildlife Hunting Area had six routes. These routes were mapped on the eco-tourism calendar which was in line with the ways of life, tradition and culture, local festivals in relation to tourist activities throughout the year. For the Kiriwong-Khao Loung nature-study route, trekking is the most suitable activity. The whole trail takes three days and two nights and is organized between January and June. Suitable educational activities at Adang, Tarutao National Park are nature treks and marine life and coral eco-tourist activities. This route is organized between November and May. Suitable educational activities at Haad Chao Mai National Park are the study of mangroves, beach forests, corals and manatees or dugongs. This route is organized between November and May. Suitable educational activities for Ton Nga Chang Waterfall Wildlife Conservation are trekking which can be organized all year round, but during rainy season tourists should be aware of natural hazard. Suitable educational activities at Tale Noi Prohibited Wildlife Hunting Routes are Tale Noi marine flora and birds. This route can be organized all year round, but during rainy season, tourists must be cautious about natural hazard.

Keywords : Ecotourism , Ecotourism routes , National parks , Wildlife conservation ,
Prohibited Wildlife Hunting Areas.